

Projekt Kyrkstäder i Norrbotten Älvsbyn och Piteå

Fredag 7 maj åkte vi från Piteå museum tillsammans med projektets referensgrupp på studiebesök. På förmiddagen besökte vi Norrfjärdens kyrkstad och på eftermiddagen Älvsbyns kyrkstad. Anna Elmén Berg visade oss runt i Norrfjärdens kyrkstad och berättade om förfrågningar hon fått från ägare kring olika byggnader. (Bilden till vänster) Paulina Öqvist Haugen, Jessica Lundmark, Anna Elmén Berg, Sara Vintén och Emeli Elfving framför en Älvsbyns kyrkstugor. Erica Duvensjö hade endast möjlighet att medverka vid besökte i Norrfjärden. (Bilden till höger) Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

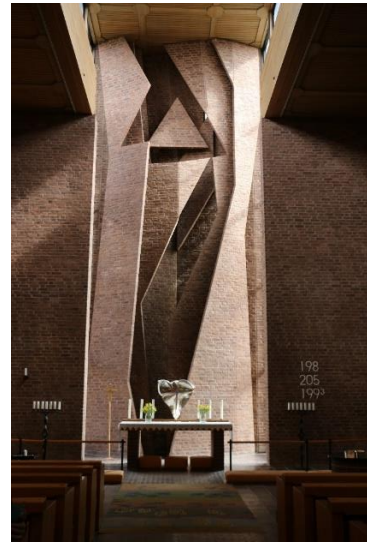
Nyhetsbrev Maj 2021

Piteå museum driver ett dokumentationsprojekt för att synliggöra länets kyrkstäder. I år är det kyrkstäderna i Älvsbyn, Öjebyn, Hortlax och Norrfjärden som är i fokus. Vi vill samla in berättelser och minnen som beskriver platsernas användning i nutid och dåtid. Vi vill även bidra till att kyrkstädernas bebyggelse bevaras för framtiden. Projektet finansieras av medel från Länsstyrelsen Norrbotten och Region Norrbotten. Varje månad publiceras ett nyhetsbrev för att berätta om vad som händer inom projektet. Det skickas ut till våra kontaktpersoner, sprids i nätverket omkring projektet och finns att ladda ner på Piteå museums hemsida.

Vad har hänt sedan sist?

I maj har det hänt en del inom projektet. Tisdag 4 maj ordnade Piteå museum en öppen informationsträff om projektet via zoom. Den lockade omkring 20 deltagare och samtliga kyrkstäder fanns representerade genom ägare och andra intressenter. Sophie Nyblom höll en presentation om projektet och den etnologiska dokumentationen och Anna Elmén Berg berättade om den byggnadsantikvariska delen. Efteråt fanns det tid för nätverkande och erfarenhetsutbyte. Det blev ett bra möte med många intressanta diskussioner om allt från hur elvtalen ser ut i de olika kyrkstäderna till standarder för skorstenar och planerade sommaraktiviteter.

Fredag 7 maj besöket projektgruppen och referensgruppen kyrkstäderna i Norrfjärden och Älvsbyn. Från Piteå museum medverkade Anna Elmén Berg, Emeli Elfving och Sophie Nyblom. I referensgruppen ingår Erica Duvensjö, världsarvssamordnare för Gammelstad, Sara Vintén, handläggare på Länsstyrelsen, Jessica Lundmark, bebyggelseantikvarie på Norrbottens museum och Paulina Öqvist Haugen, etnolog på Norrbottens museum.

I Norrfjärden tog Mirjam Eriksson och Dourina Vikström emot oss och berättade om vilka visioner församlingen har för kyrkstaden och de bjöd oss även in på en visning i Norrfjärdens kyrka. Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

I Norrfjärden möttes vi av kyrkoherde Mirjam Eriksson och församlingens administratör Dourina Vikström som presenterade församlingens visioner för kyrkstaden och dess närområdet. De berättade om den kommande kyrkstadssynen och bjöd in Anna att medverka och om träffen för kyrkstugeägare som församlingen arrangerar i slutet på maj. Innan vi åkte vidare besökte vi även kyrkan som byggdes 1967 då den gamla kyrkan brunnit ner.

Projekt Kyrkstäder i Norrbotten Älvsbyn och Piteå

Vi åkte vidare till Älvsbyn där Anneli Johansson, kyrkstadens samordnare, hälsade oss välkomna. Efter kaffe och presentation Johannesgården guidade hon oss runt i kyrkstaden och visade bland annat sin egen kammare och kyrkstallet som föreningen fick överta förra året. Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

Efter besökte i Norrfjärden åkte vi vidare till Älvsbyn. Där välkomnades vi av Anneli Johansson, samordnare för kyrkstaden, som även bjudit in Erik Isaksson från kommunens Miljö- och byggavdelning samt Marianne Kortesoja från Älvsbyns församling. Vi började med att träffas i Johannesgården och medan vi bjöds på hembakat fika höll Anneli en presentation om kyrkstaden. Efteråt gick vi en tur i kyrkstaden och Anneli guidade oss runt och visade sin egen kammare, den kammare hon kommer att ha som visningskammare i sommar och kyrkstallet föreningen fått överta.

I arkivmaterialet på Norrbottens museum hittades en del intressant material om Älvsbyns och Hortlax kyrkstäder. Karin Tjernström hade även tagit fram bebyggelseinventeringen som gjordes av Ingmar Alterman och Lars-Göran Kindström 1953. De dokumenterade byggnaderna exteriört och interiört med foton, text och uppritningar. Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

Vårt projekt handlar om hur kyrkstäderna används idag och hur dagens bruk av miljön ser ut, men det finns förstås anledning att blicka tillbaka och se vad som finns gjort sedan tidigare. Så den 18 maj besökte Sophie Norrbottens museums arkiv där Karin Tjernström

hade plockat fram ett antal mappar om såväl de enskilda kyrkstäderna som kyrkstads-seden generellt. I materialet t.ex. Karl-Olov Arnstbergs uppsats *En seds framtid Studier kring Älvsbyns och Hortlax kyrkstäder* från 1974 och bebyggelse-inventeringen som genomfördes i Öjebyn 1953 av Ingmar Alterman och Lars-Göran Kindström.

I maj har det genomförts kyrkstugesyner i Öjebyn och Norrfjärden och Anna Elmén Berg har medverkat vid båda tillfällena. Tisdag 25 maj hölls ett möte i Norrfjärden om kyrkstaden, församlingen var arrangör och syftet var att lyfta frågan om det finns intresse av att starta upp en ägarförening i Norrfjärden. Anneli Johansson från Älvsbyn medverkade för att berätta om hur de arbetar med föreningen i deras kyrkstad. Det var stor uppslutning på mötet som hölls både på plats i Norrfjärden och digitalt. Anna och Sophie medverkade på mötet och berättade om projektet. Onsdag 26 maj träffades Kyrkstadsrådet för Öjebyn och diskuterade aktuella angelägenheter, Anna Elmén Berg medverkade på mötet.

På gång inom projektet och kyrkstäderna

Sommaren närmar sig och även om det för tillfället är hög smittspridning i länet och vi har lokala restriktioner så finns planer för öppna visningsstugor och öppna kyrkstadsmuseet i Öjebyn inom kort. I projektet kommer vi att börja ta kontakt med personer vi har fått tips om och påbörja att genomföra intervjuer. Vi hoppas också kunna besöka kyrkstäderna under sommaren och ta del av aktiviteter som ordnas.

I Älvsbyn välkomnas besökare att fira nationaldagen den 6 juni med "Välkommen in!". Det kommer att finnas öppna kyrkstugor och kammare som visas för allmänheten. I sommar kommer Älvsbyns kyrkstad att ha sommaröppet i kyrkstugan på Telefonistgränd 39 där det kommer att säljas glass och kaffe. Det kommer att vara öppet måndag till fredag mellan kl.11-15 från 28 juni till 29 juli.

Vi vill också passa på att tipsa om Kulturarvsdagen som arrangeras 10-12 september 2021. Temat är *Kulturarv för alla*, läs mer på Riksantikvarieämbetets hemsida om vilka arrangemang som ordnas eller om hur ni kan arrangera ett evenemang.
<https://www.raa.se/evenemang-och-upplevelser/kulturarvsdagen/>

Trevlig juni önskar Anna, Emeli och Sophie

Har ni frågor om projektet eller tips på personer som skulle vara lämpliga som informanter hör gärna av er till Sophie Nyblom, tel. 0911-126 15, sophie.nyblom@piteamuseum.nu
Ni kan läsa mera om projektet på vår hemsida:

[Kyrkstäder i Norrbotten: Älvsbyn och Piteå - Piteå Museum \(piteamuseum.nu\)](https://www.piteamuseum.nu/kyrksstaderna)